

Нога у вратима - отпор властима

У дворишту сремскомитровачке књижаре Бук бар прошлог четвртка, 7. јуна одржана је промоција књиге историчарке и ванредног професора Филозофског факултета у Београду Дубравке Стојановић „Нога у вратима: Прилози за политичку биографију Библиотеке ХХ век“, настале поводом 40 година рада издавачке куће Библиотека ХХ век. Поред ауторке, на промоцији су говорили уредник Библиотеке ХХ век Иван Чоловић и психолог и редовни професор на Филозофском факултету у Новом Саду Миклош Биро.

На самом почетку разговора са ауторком, питали смо је за метафору у наслову и зашто баш „нога у вратима“.

– Док сам писала књигу, из једно у друго поглавље, стално се појављивала та метафора. Као, није било баш срећно 70-тих, али је битно да су врата остала отворена, па тако из деценије у деценију врата се нису затворила, али ни отворила. Нога заглављена унутра држи тај неки мали простор слободе, са надом да ће се једанпут та врата ипак отворити. Врата се још нису отворила, али се нису ни затворила - прича Дубравка.

У књизи се расправља о односу између власти и друштва. Она покрива четири деценије и четири различита система, од 1971. до 2011. године.

- Кроз оно што је од изворне грађе сачувано, јасно се виде покушаји власти да нешто угуши. Са друге стране ту су отпори, као и ћутање већине са треће стране. Иако књига обједињује различите системе и периоде, на први мах вам се чини да је све то доста различито, али када кренете да проучавате те неке мале ситуације изнутра, ви-

Иван Чоловић, Дубравка Стојановић и Миклош Биро на промоцији у Бук бару

Најтеже су биле 90-те, без икакве сумње, ратно време и немогући услови, али се показује да је било људи, и то не мало, који су тај отпор пружали. Тако да је ова књига и подршка свима онима који осећају потребу да пруже отпор, јер се показало да се и у најгорим системима, па чак и у опасним временима ништа није десило неке ко је пружао отпор

дите да увек имате поделу на власт, на оне који пружају отпор и оне који не дођу на састанак. Најтеже су биле 90-те, без икакве сумње, ратно време и немогући услови, али се показује да је било људи, и то не мало, који су тај отпор пружали. Тако да је ова књига и подршка свима онима који осећају потребу да пруже отпор, јер се показало да се и у најгорим системима, па чак и у опасним временима ништа није десило неке ко је пружао отпор - истиче Дубравка Стојановић.

Како је уредник Библиотеке ХХ век Иван Чоловић рекао, предмет књиге је и друштвени, политички и културни контекст, који се мењао током четири деценије рада Библиотеке ХХ век.

- На неким примерима моје сарадње са разним

људима или проблема које сам имао, књига говори и о томе како је изгледало то, што је на крају мени пошло за руком, да током 40 година одржим једну серију коју сам сам покренуо и да одолим разним изазовима који су се појављивали и да је сачувам у неком мање више нетакнутом виду до данас, уз све нормалне трансформације и новине - каже Чоловић.

„Нога у вратима: Прилози за политичку биографију Библиотеке ХХ век“ састоји се из четири поглавља. Прво поглавље посвећено је првој афери, која се десила врло брзо по оснивању библиотеке, када је Чоловић изгубио посао због објављивања књиге Добрице Ћосића. Затим следи поглавље посвећено времену самоуправног социјализма и великих из-

давачких предузећа, са по 20 уредника, где се није знало ко шта ради. Треће поглавље је време 90-тих, док се последње поглавље бави временом и изазовима кроз које је Библиотека ХХ век пролазила након 2000. године и пада Милошевића.

- Показало се да се ништа није променило. Библиотека и даље није нигде званично, она не представља Србију на сајмовима књига, она не долази ни на Сајам књига у Београду, ње нема у естаблишменту, јер је њен уредник одлучио да не буде у естаблишменту, па се и држава на исти такав начин према њему понаша. То је слика о тим разним државама и друштву у којем живимо - закључује на крају ауторка књиге Дубравка Стојановић.

Биљана Селаковић